ISSN 1339-3189

November 2014

Mladá veda

Young Science

Rozhovor s docentom Michalom Kozubíkom

Zadíženosť územných samospráv na Slovensku

Kultúrny turizmus najvýznamnejších múzeí vo svetových metropolách

www.mladaveda.sk

Mladá veda
Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

November 2014 (číslo 3)
Ročník druhý
ISSN 1339-3189
Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk
Fotografia na obálke: Kuala Lumpur 2013. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA
doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)
doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)
doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD. (Katedra cestovního ruchu, Slezská univerzita v Opavě)
prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of UkrainianStudies, University of Toronto; Royal Society of Canada)
Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)
doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)
prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)
prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)
doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra veřejné ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA
Mgr. Richard Nikischer (Sociologický ústav Akademie věd ČR, Praha)
Mgr. Branislav A. Švorc, PhD. šéfredaktor (Katedra turizmu a hotelového manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)
PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)
Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ
Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r.o.
www.universum-eu.sk
Javorinská 26, 080 01 Prešov
Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

Mladá veda
Young Science
ISSN 1339-3189

Vol. 2 (3), pp. 22-25

APLIKÁCIA PRE BEŽCOV RUNFORM A VEČERNÝ BEH V PREŠOVE

RUNFORM – AN APPLICATION FOR RUNNERS AND EVENING RUN IN PREŠOV

Andrea Palanská[1]

Autorka je internou doktorandkou na Fakulte športu Prešovskej univerzity v Prešove. Magisterské štúdium ukončila v študijnom programe učiteľstvo telesnej výchovy a dejepisu. Vo svojej práci sa zaoberá problematikou pohybovej aktivity detí predškolského veku.

Autor is a PhD student at the Faculty of sport, University of Prešov in Prešov. Her Master degree graduated in study program Physical education and History. The student works within physical activity and physical load of preschool children.

Sedavý spôsob života, nedostatok pohybovej aktivity a konzumácia zdraviu neprospešných potravín majú v dnešnej dobe najvýraznejší dopad na celkové zdravie človeka. Okrem genetického vybavenia môžeme vo svojom živote ovplyvniť práve spomínané aspekty podieľajúce sa na zdravom životnom štýle. Prečo byť chorým, respektíve časom invalidom len preto, že sa o svoje telo, tým aj o ducha neadekvátne staráme. Ľudia v dnešnej dobre investujú nemalé finančné prostriedky na liečenie porúch spôsobených hlavne nedostatkom pohybovej aktivity a nezdravého životného štýlu namiesto toho, aby investovali do bežeckej obuvi a išli si pravidelne zašportovať na čerstvý vzduch. Inteligentný a moderný človek by sa mal venovať skôr prevencii v podobe odstraňovania sedavého spôsobu života ako riešeniu jeho následkov.

Na propagáciu behu a zlepšenie bežeckej techniky sa pred niekoľkými mesiacmi zameral aj známy slovenský inovatívny podnikateľ Michal Truban. So svojim tímom zloženým z programátorov, bežeckých trénerov a grafikov navrhli mobilnú aplikáciu Runform, ktorá pomáha odstraňovať zlé bežecké návyky u bežcov. Aplikácia je určená pre rekreačných bežcov, ktorí to s behom myslia trochu vážnejšie a chcú sa v ňom zlepšovať. Mnohí bežci majú pri behaní nežiaduce návyky, ktoré ich môžu spomaľovať a v horšom prípade aj viesť ku zraneniam. Aplikácia Runform dokáže takéto návyky identifikovať a analyzovať a bežcom pomôcť získať ten správny bežecký štýl – zrýchliť ich beh, znížiť únavu a dosiahnuť tak lepšie bežecké výsledky.

[1] Adresa pracoviska: Mgr. Andrea Palanská, Fakulta športu Prešovskej univerzity, Ul. 17. novembra 13, 080 01 Prešov. E-mail: adka.palanska@smail.unipo.sk

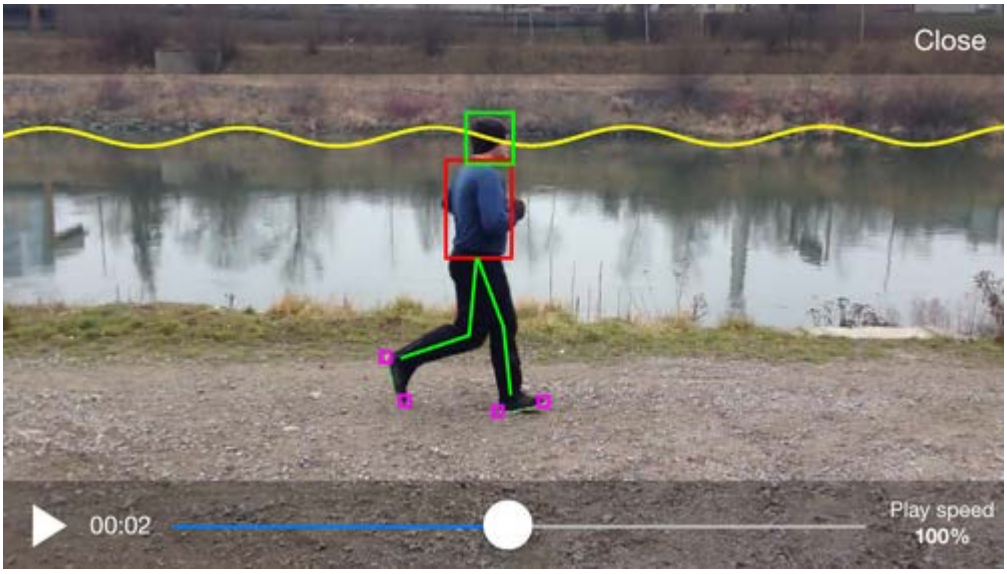

Obr. 1 – Analýza bežeckého štýlu bežca v aplikácii Runform
Zdroj: http://www.runform.com

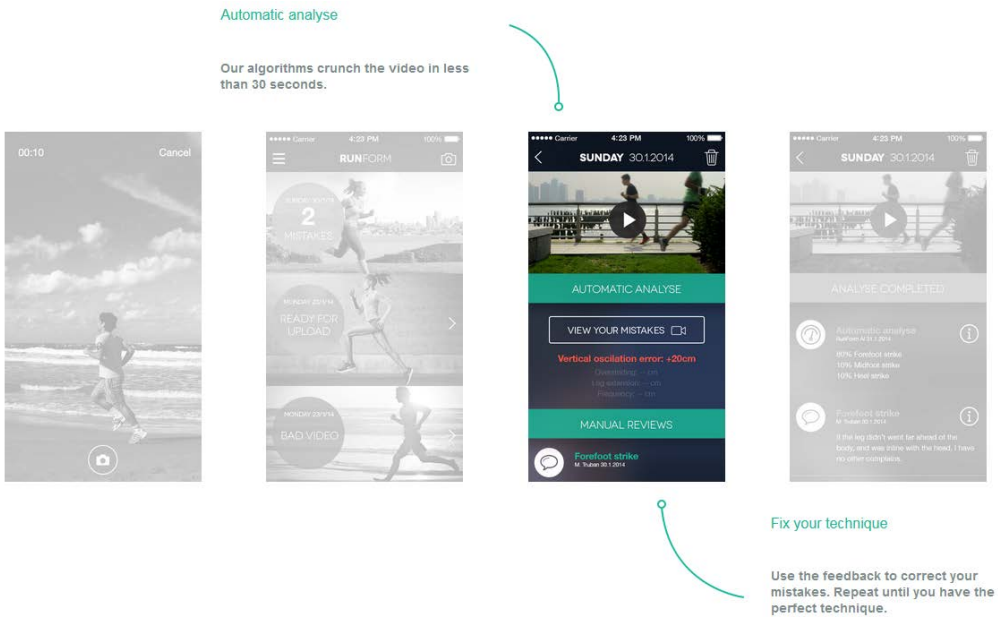

Obr. 2 – Analýza bežeckého štýlu bežca v aplikácii Runform
Zdroj: http://www.runform.com

V poslednom období zaznamenávame nárast nadšencov amatérskeho bežeckého športu aj v Prešove. Ľudia si začínajú uvedomovať potrebu pohybu, a tak sa na prešovskom cyklistickom chodníku, nie len za pekného počasia objavuje čoraz viac bežcov. Trend je rovnako badateľný aj na rôznych atletický podujatiach, kde sa organizátori tešia z čoraz väčšej účasti pretekárov. "Atletický boom" je na športových podujatiach charakteristický účasťou prevažne amatérskych bežcov. Profesionálnych atlétov stretávame na pretekoch čoraz menej. Elitný šport je na ústupe pred masovým. Príčiny môžeme hľadať najmä vo financovaní športu na Slovensku. Športovci sú odkázaní hlavne na vlastné finančne zdroje, čo v mnohých prípadoch znamená, že ak atlét nemá za sebou silných sponzorov, častokrát sa

profesionalizmu napriek svojmu talentu musí vzdať. Podobný efekt badáme aj na príklade najúspešnejšieho atletického podujatia v Prešove.

Už celé polstoročie sa od roku 1961 v Prešove organizuje Večerný beh. Toto najmasovejšie stretnutie bežcov v centre Prešova má najdlhšiu tradíciu bežeckých pretekov na Slovensku. Znamenalo veľa v atletickej histórii Prešova, pretože bolo jedným z mála podujatí, kde sa stretávali pretekári z celého Československa a neskôr aj z okolitých susedných krajín. *„Je to najvýznamnejšie atletické podujatie v Prešove a najstaršie svojho druhu na Slovensku,“* hrdo komentuje Ján Jacoš, novinár a redaktor Prešovského večerníka, rovnako spoluorganizátor pretekov. Už 21.6.1846 sa v Prešove konali prvé atletické preteky, čo len dokazuje, že mesto malo predpoklad na vytvorenie atletického podujatia. Začiatkom dvadsiateho storočia však nebola atletika v Prešove tak populárna. Mesto venovalo väčšiu pozornosť kolektívnym športom ako napríklad futbal a hádzaná. Svedčí o tom už len samotný priestor vymedzený pre atletiku v mestskej kronike.

Slovensko prešlo za posledné obdobie mnohými premenami, čo sa v neposlednom rade odzrkadlilo aj na spoločenskom živote ľudí. Každé politické, ekonomické a spoločenské zmeny mali odozvu aj v kultúrno - spoločenskom dianí. Ľudia si pripomínajú zlomové historické udalosti rôznymi spôsobmi. Jednou z foriem oslavy významného výročia môže byť aj organizácia športového podujatia. Prví bežci na sa Večernom behu víťazstva (VBV) stretli 8. mája 1945 v predvečer osláv Dňa víťazstva nad fašizmom.

„Priznám sa, že sme základný kameň prvého večerného behu v našej republike chceli položiť už skôr. V Prešove bol v tom čase veľmi agilný oddiel ľahkej atletiky reprezentujúci TJ Červenej hviezdy. Dres tohto oddielu obliekali viacerí atléti, ktorí svojimi výkonmi, ale aj vzťahom k športu urobili atletike neoceniteľné služby. Práve medzi týmito ľuďmi, funkcionármi, trénermi, pretekármi sa zrodila myšlienka usporiadať podujatie, ktoré by prekročilo hranice mesta i okresu a zvesť o ňom sa postupne dostala až za hranice našej vlasti. Vzhľadom k tomu, že to boli ľudia pre šport veľmi zapálení, od nápadu nebolo ďaleko k realizácii a v máji roku 1961 sme už privítali pretekárov na prvom ročníku VBV v Prešove,“ povedal zakladateľ Vladimír Pelczer, ktorý si takto spomínal na prvý ročník pretekov.

Pred začiatkom pretekov sa pravidelne uskutočňovali pietne akty kladenia vencov k pomníku padlých hrdinov druhej svetovej vojny. Organizátori chceli založiť preteky, ktoré by preslávili mesto, stali sa miestom stretnutia športovcov aj určitou spoločenskou udalosťou a zároveň si pripomenúť pamiatku oslobodenia. Atletické podujatia sa v tom čase veľmi často odohrávali bez divákov. Štadióny bývali prázdne. Úlohou zakladateľov bolo teda vytvoriť preteky, ktoré by svojou atmosférou prilákali aj širokú verejnosť. Prvotné podmienky za akých sa beh uskutočňoval nemožno porovnávať s dnešnými. *„Nezabudnem na konanie štartéra, pána Stanislaya, ktorý sa vedel vžiť do psychiky športovca. Počkal, kým budem pripravený a až potom odštartoval preteky. Na druhom ročníku sa mi počas trate stala iná príhoda. Svetlomety osvetľovali cestu predo mnou, svietili mi do chrbta. Viedol som. Pred sebou som videl len môj tieň. V tom sa k nemu pridali ďalšie. Znervóznel som. Vplyvom svetlometov tiene boli dlhé, nemohol som odhadnúť vzdialenosť pretekárov. Zviedlo ma to z trate. Len ochotná rada akéhosi mladého šarvanca, ktorý ma usmernil v ceste, mi pomohla,“* takto si na svoje prvé účinkovanie na pretekoch spomína Štefan Tejbus, víťaz prvých piatich ročníkov.

Záujem o preteky sa tak začal prejavovať nie len na trati, ale aj medzi divákmi. Mimoriadny význam pretekov spočíval aj v skutočnosti, že podujatia sa mohla zúčastňovať aj mládež. Mladí športovci mali tak snahu venovať sa atletike intenzívnejšie. Heslo "Za masovosť – za rekordy!" vyjadrovalo vyváženosť týchto dvoch aspektov. Dnes, podobne ako v minulosti, sa organizátori opäť okrem prilákania elitných bežcov snažia zabezpečiť účasť mladej generácie. Prioritou by tak nemusela byť motivácia k dobrým výsledkom, ale skôr zdôrazňovanie zdravotných benefitov takejto účasti. Práve to je kľúčom budúcnosti aj pre toto podujatie, kedy nám žiadne výkony nezabezpečia zdravie. Svoj názor na masovosť ponúkol aj elitný bežec Jozef Plachý, štvornásobný účastník olympijských hier a rovnako účastník 5.-7. ročníka: *„Potešilo ma, že štartovalo dosť veľa detí. Mal som radosť z chlapcov a dievčat v najmladších vekových kategóriách."*

Organizácia každého ročníka bola špecifická, takmer každý ročník priniesol so sebou niečo nové, či už to bolo zvyšovanie počtu kategórii, pribúdanie nových disciplín alebo zmena dĺžky trate. VB mal vždy čo ponúknuť širokej škále obyvateľstva. „*Úžasná je kategória, v ktorej si zabehajú rodičia so svojimi ratolesťami predškolského veku,*" dodáva bývalý vysokoškolský pedagóg a jeden zo zakladateľov podujatia, Juraj Maľcovský. Ročníky sa z roka na rok tešia vyššej účasti nielen domácich, ale aj zahraničných pretekárov hlavne z Poľska. 35. ročníka VB sa zúčastnil dokonca aj politik Mikuláš Dzurinda.

Najväčší prerod v organizácii Večerného behu však priniesli zmeny po roku 1989. Ročníky sa najviac odlišovali úrovňou zásahu štátneho sektora, zdrojom financovania a hlavnou myšlienkou, či cieľom, ktorý sprevádzal podujatie. "Nežná revolúcia" priniesla väčšiu nezávislosť od štátu. Podujatie už nemuselo plniť ideologickú funkciu a na každom ročníku si pripomínať moc a silu štátu, či komunistickej strany. Do popredia sa kládol športový, kultúrny a zdravotný cieľ pretekov. Posledné ročníky VB sprevádzali vystúpenia mažoretiek, mládežníckeho dychového orchestra, moderných gymnastiek Mladosť Prešov a športových aerobičiek TJ Slávia Prešovská univerzita. To, že Večerný beh bol a stále je aj kultúrno-spoločenským podujatím potvrdzuje aj účasť hudobných skupín a tanečníkov.

V roku 2000 sa v rámci VB po prvýkrát uskutočnili aj preteky na kolieskových korčuliach. Organizátori sa takto snažili zlákať na trať aj priaznivcov nového športu v Prešove.

Dôležité je poznamenať, že podujatie je životaschopné, pretože aj napriek nepriaznivým vplyvom, rôznym politickým nátlakom i nutnosti riešenia otázok nedostatočných financií organizátori dokázali usporiadať Večerný beh každoročne až do dnes (okrem r.1991). Podujatie si z roka na rok vyžaduje náročnejšiu prípravu a väčšie zásahy do života v meste. Napriek problémom, ktorým musia nadšenci-organizátori čeliť si Večerný beh udržuje prestíž, je podporený účasťou popredných slovenských bežcov.

Neostáva nám iné, len súhlasiť so Štefanom Stanislayom, jedným zo zakladateľov VB, a zaželať organizátorom, aby nasledujúce ročníky VB vyzneli čo najslávnostnejšie a najdôstojnejšie.